

Bijlage 2: Stand van zaken aandachtsvelden landelijke werkgroep

1. Financiering / liquiditeitsproblemen

De banken hebben bericht dat er tot heden geen bedrijven als gevolg van de schade door het uitzonderlijke weer in een faillissementssituatie zijn gekomen. Circa 140 bedrijven maakten gebruik van de door de banken geboden mogelijkheid van uitstel van aflossing. Tot eind december 2016 maakte 70% van de bedrijven die uitstel van aflossing hadden daarvan nog gebruik, eind januari nog ca.5 bedrijven.

2. Gemeenschappelijk Landbouw Beleid (GLB)

Overmachtsituaties kunnen door bedrijven via een eenvoudig webformulier gemeld worden bij RVO.nl, waardoor GLB-uitkeringen aan agrarische bedrijven niet in gevaar komen. Dit is voor een beperkt aantal bedrijven actueel geweest, gemeld aan de Europese Commissie en op deze wijze opgelost.

Er zijn bij RVO.nl 4 meldingen van overmacht t.b.v. veilig stellen GLB-uitkeringen gedaan.

3. Bemesting en scheuren van grasland

- Er is duidelijkheid gegeven onder welke omstandigheden en procedures herstelbemestingen toegepast kunnen worden.
- Scheuren en herinzaai van grasland op zand- en lössgronden is via vrijstelling mogelijk gemaakt tot 15 september 2016.
- Voor toekomstige vergelijkbare situaties wordt in het kader van het zesde actieprogramma nitraatrichtlijn onderzocht of een regionale/collectieve schadetaxatiemethode in de plaats kan komen van de nu vereiste perceelsgewijze taxatie.

Er zijn bij RVO.nl 141 meldingen gedaan voor herstelbemesting en 109 voor gebruikmaken van de vrijstelling scheuren van grasland.

4. Gewasbescherming

De afspraak is gemaakt dat knelpunten van ziektedruk door het extreme weer en gebruiksbepalingen die het gebruik van gewasbeschermingsmiddelen niet mogelijk maken door het bedrijfsleven gemeld zullen worden en door EZ p.o. aan het College voor de toelating van gewasbeschermingsmiddelen en biociden (Ctgb) zullen worden voorgelegd.

Er zijn geen casussen aangeleverd.

5. Werktijdverkorting

Door het Ministerie van Sociale Zaken en Werkgelegenheid (SZW) is de Regeling Werktijdverkorting (Wtv) mogelijk gemaakt voor het hele gebied in Zuidoost Nederland, getroffen door hagel of door wateroverlast.

Er zijn 32 aanvragen voor Wtv ingediend, waarvan er 28 zijn toegekend voor 316 personen.

Twee aanvragen zijn definitief afgewezen, twee aanvragen zijn op verzoek van de aanvragers aangehouden.

6. Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz)-bedrijfskredieten

In de onverhoopte situatie dat de financiële positie van een bedrijf niet meer door de bank ondersteund kan worden, kan een Bbz-lening een laatste vangnet zijn, waarmee een bedrijf als inkomensbron in stand gehouden en faillissement voorkomen kan worden. Om die reden heeft de werkgroep nadrukkelijk aandacht besteed aan deze regeling.

Vanuit de werkgroep is bij SZW het rentepercentage voor Bbz-leningen dat in de AMvB is vastgelegd (8%) aangekaart. De werkgroep heeft bij SZW bepleit om kritisch te kijken naar de onderbouwing van de rente en om een gedifferentieerd rentetarief toe te kunnen passen. De landelijke werkgroep heeft daarnaast nog bepleit om de vermogenstoets niet toe te passen ingeval van een calamiteit en om in een dergelijk geval tijdelijk 'bijstand om niet' voor levensonderhoud te verstrekken. SZW neemt de vragen van de landelijke werkgroep mee in het kader van de algehele doorlichting van het Bbz, in samenspraak met de Vereniging van Nederlandse Gemeenten (VNG).

Uiteindelijk is in Zuidoost Nederland in geen bedrijfssituatie een Bbz-aanvraag noodzakelijk gebleken als gevolg van het extreme weer (zie onder 1. financiering / liquiditeitsproblemen).

7. Verzekeringen (anders dan de Brede Weersverzekering)

Het Verbond van Verzekeraars heeft op vragen via de werkgroep gezorgd voor informatie over de afhandeling van schades door de verzekeraars na het extreme weer. Ook zijn verzekeraars op verzoek gaan deelnemen in regionaal overleg over herstructurering in de glastuinbouw- en varkenshouderijsector.

De werkgroep heeft wel gesproken over, maar niet kunnen treden in privaatrechtelijke aspecten rondom individuele verzekeringspolissen van ondernemers met verschillende verzekeraars over de vergoeding van schade door de supercel. Hetzelfde geldt voor het 'horizontaal water' dat vanuit sloten en beken de akkers doordrenkte. De werkgroep heeft geconstateerd dat deze verschijnselen tot veel verwarring en juridische geschillen hebben geleid.

8. Asbest

Vaak is gesproken over de problematiek van schade aan asbestdaken. Conform het productenbesluit asbest is het niet toegestaan asbest te verwerken vandaar dat beschadigde asbestdaken niet gerepareerd mogen worden.

Dit was ook een van de onderwerpen in de regionale coördinatiestructuur, waar de protocollen zijn ontwikkeld voor een efficiënt en veilig werkproces. Het programmabureau asbestdaken van het Ministerie van Infrastructuur en Milieu heeft tevens een belangrijke rol gehad. De volgende zaken zijn aan de orde geweest of geregeld:

- Informatie over de subsidieregeling verwijdering asbestdaken en andere regelingen relevant bij sanering en plaatsing van zonnepanelen
- De subsidieregeling verwijderen asbestdaken staat open voor alle dakeigenaren die hun asbestdak laten vervangen. In augustus 2016 bleek dat het beschikbare budget was overtekend, hierop heeft de Staatssecretaris van Infrastructuur en Milieu besloten het budget te verhogen. Het opgehoogde budget was in oktober 2016 uitgeput. Voor de subsidieregeling geldt 'op is op'. Aanvragen die in 2016 niet meer gehonoreerd konden worden, zijn, als voldaan is aan de subsidievoorwaarden, in 2017 in behandeling genomen. Aanvragen uit Zuidoost Nederland die voldoen aan de voorwaarden en tijdig zijn ingediend komen naar verwachting in aanmerking voor subsidie.
- Een protocol van de Omgevingsdienst voor omgaan met mest met asbestverontreiniging (regionale werkstructuur). Dit vergde enige tijd dan. Naast het protocol is ook speciale apparatuur ontwikkeld en gemaakt worden om dit protocol uit te kunnen voeren.
- De inzetbare capaciteit van aannemingsbedrijven voor sanering van asbestdaken. Het programmabureau onderzoekt in overleg met de provincie Noord-Brabant en ZLTO op welke wijze (met de ervaringen in Zuidoost Nederland) arbotechnisch-verantwoord in de periode tot 2024 meer capaciteit voor eenvoudige daksaneringen kan worden georganiseerd
- EZ onderzoekt op verzoek van de provincie Noord-Brabant hoe ten behoeve van een project gericht op grootschaliger opwekking van zonne-energie in de door het extreme weer getroffen regio generieke regelingen zo optimaal mogelijk kunnen worden gecombineerd om zo bij te dragen tot een sluitende businesscase .

9. Regionaal waterbeheer

De wateroverlast in Zuidoost Nederland, een regio die eerder in zomerperiodes wel situaties van watertekort en beregeningsverboden kende maar nog nimmer een overvloedige regenval zoals in juni 2016, heeft de urgentie van ruimtelijke klimaatadaptatie ook buiten de grote rivierlopen duidelijk gemaakt. In de werkgroep is regelmatig over het onderwerp gesproken en zijn op basis van de ervaringen aandachtspunten, zowel gericht op aanpak van calamiteiten als voor de toekomstgerichte ruimtelijke adaptatie, tussen de partijen in de werkgroep uitgewisseld. Deze ervaringen zullen worden meegenomen in het interbestuurlijke Deltaplan Ruimtelijke Adaptatie.

De waterschappen in Zuidoost Nederland hebben met stakeholders projecten gestart om zich voor te bereiden op een robuuster waterbeheer, en een eerste waterschap heeft begin november zijn plan van aanpak al gepresenteerd. De regio opteert om koploper te worden in het Deltaprogramma Ruimtelijke Adaptatie. De minister van Infrastructuur en Milieu heeft in het wetgevingsoverleg water met uw Kamer van 14 november 2016 aangegeven dat zij

bereid is de bestuurlijke partners in het Deltaprogramma voor te stellen om de actieprogramma's van Limburg en Brabant te omarmen.

10. Psychosociale aspecten

Signalen over de psychosociale impact die het extreme weer en de daardoor veroorzaakte schade heeft voor ondernemers en hun gezinnen is in de werkgroep meermaals gedeeld. De hulpverlening hiervoor is regionaal via de GGD's en vanuit ZLTO/LLTB georganiseerd. Veel 'erfbetreders' zijn vanuit de regionale organisatie benaderd om oog hiervoor te hebben en een hiervoor i.s.m. het RIVM ontwikkelde folder te verspreiden.

11. Monitoring van effecten

Inventarisatie en monitoring van schade en effecten is meermaals aan de orde geweest in de werkgroep. Regionale partijen hebben inventarisatie-onderzoeken laten uitvoeren om schattingen van de totale schade te kunnen maken. De werkgroep is tegen de volgende zaken aangelopen:

- Schade taxeren vergt specifieke expertise. De inventarisaties door de regionale partijen bij getroffen bedrijven geeft een beeld over de impact van de actuele schade. Maar het doorvertalen naar financiële/economische taxaties moet onafhankelijk deskundig georganiseerd worden. Dat vergt voorbereiding.
- Een echt beeld van de werkelijke schade zal feitelijk pas te maken zijn na verloop van tijd en nadat alles is afgehandeld. Zo kan de oogtschade nog meevallen als een gewas zich alsnog weet te herstellen. Spin-off effecten, zoals het wegvallen van handelsrelaties en het ontwikkelen van nieuwe, kunnen negatief maar ook positief uitpakken. Ze zijn niet voor ze gebeuren objectief in beeld te brengen. Met deze kennis en ervaring concludeerde de werkgroep dat verdere actie op het punt monitoring niet zinvol was ten behoeve van haar opdracht: getroffen bedrijven zo snel mogelijk weer op gang helpen.

12. Wat doen andere landen

Dit is voor en door de werkgroep in beeld gebracht en betreft onder meer ook in hoeverre andere lidstaten premiesubsidies geven op een brede weersverzekering. Geconcludeerd is dat gebruik maken van het EUSF in de Nederlandse situatie niet mogelijk was. Net als in Nederland vergt toepassing van een noodfonds politieke besluitvorming over de vraag of dit als nationale ramp kan worden geduid en worden verzekerbare schades uitgesloten voor vergoeding uit een noodfonds. Daarnaast worden er ook in de meeste andere landen flankerende maatregelen genomen om de effecten van de schade te verzachten, zoals Wtv, procedures om GLB-betalingen niet te verhinderen en uitstel van betaling voor belasting en premies.